

»JUR NIJEDNA NA SVIT VILA« HANIBALA LUCIĆA

Nikola Miličević

U svakoj poeziji pa i u hrvatskoj ima pojedinih pjesama koje nam po svojoj izuzetnoj vrijednosti i ljepoti izgledaju kao pravo čudo. To su pjesme koje su vjerojatno nastale u nekim iznimnim i neobjašnjivim trenucima nadahnuća. Ima takvih pjesama i u starijoj i u novijoj našoj poeziji, ali one iz starijih razdoblja nekako su uočljivije i više su divljenja vrijedne jer su rjeđe i jer su nastajale u doba kad ni jezik ni pjesnički izraz, za naše današnje pojmove, nisu bili dovoljno razvijeni. Neka od tih izuzetnih pjesničkih ostvarenja napisali su sasvim osrednji pjesnici (osrednji po ostalome što su stvorili) pa nas takve pjesme još više začuđuju te se pitamo: odakle su zapravo došle i iz kakvih su tajanstvenih izvora potekle? Možda su njihovi tvorci sve ostalo radili zato što su u svojoj podsvijesti tragali za tom jednom i jedinom svojom pjesmom, u kojoj će ostati uobličena suština svega onoga što ih je mučilo i za čime su čeznuli.

Jedna od tih neobičnih pjesama svakako je i *Jur nijedna na svit vila* Hvaranina Hanibala Lucića (1485—1553), koja je objavljena poslije pjesnikove smrti, u njegovoj knjizi *Skladanja izvarsnih pjesan razlicih* 1556. ali je nastala znatno ranije, u pjesnikovoj mladosti, možda čak oko 1510, dakle u vremenu kad se naš pjesnički izraz tek donekle razvio i učvrstio, koliko jezično, toliko i u tehnici stiha. Pa iako napisana u knji-

ževno još nedozrelu vremenu, u njoj je ipak postignuta puna zrelost, sklad i ljepota. Otkako je Ljudevit Gaj u svojoj »Danici« 1836. pretiskao ovo malo remek-djelo, nazivajući ga u pridodanoj bilješci »prekrasnom pjesmom«, i, otkako ju je Stanko Vraz oduševljeno hvalio, ovo Lucićevo lirsko skladanje slovi u nas kao pjesničko ostvarenje prvoga reda. Od tada ta je pjesma u svim našim antologijama i hrestomatijama i mnogi su je, poput Gaja, isticali kao vrlo uspješlu i »prekrasnu pjesmu«, ali, koliko znam, nitko o njoj nije podrobnije govorio, a mislim da ona to zaslužuje zbog svega što sadrži u sebi, a zacijelo sadrži mnogo više od onoga što joj se obično do sada pripisivalo i što se u njoj vidjelo. Njenu izuzetnu jezičnu, stilsku, muzikalnu i oblikovnu skladnost primjećivali su svi koji su je spominjali, ali su je svi isto tako smatrali samo trubadurskom popijevkom, u kojoj je, po dobro uhodanim pjesničkim pravilima i u izražajnim sredstvima ondašnje petrarkističke lirike opisana gospojina ljepota, na konvencionalan ali ipak svojevrstan i uspješno način, što pjesmu i uzdiže iznad ostalih sličnih tvorevina onoga doba. Tako, recimo, Branko Vodnik kaže (a to su i drugi isticali) da se *Jur nijedna na svit vila* »općenito smatra najljepšom erotičkom pjesmom u našoj starijoj književnosti«. A sve je to uglavnom točno, jer pjesma je doista i erotska i ljubavna i petrarkistička i trubadurska i deskriptivna i u mnogočemu konvencionalna. No iako nam na prvi pogled izgleda takva, ona je, po mom sudu, i nešto mnogo više od toga, jer mi se čini da taj majstorski opis ženske ljepote nosi u sebi dublji i univerzalniji smisao. Pjesmu su mnogi vidjeli u okviru poezije njena vremena, ali je nitko nije vidio u filozofiji i u stanju duha njena vremena. A njeno vrijeme je, kao što znamo, renesansa, prije svega renesansa u Italiji koja nam je bila najbliža i na nas najutjecajnija, a posebno je bila bliska i dobro poznata Hanibalu Luciću. I da bismo bolje razumjeli i formalnu i jezičnu i smisaonu ljepotu ove pjesme, moramo znati gdje je nastala, u kakvu vremenu, u kakvim prilikama, materijalnim i duhovnim, filozofskim i književnim, u kakvu podneblju, u kakvu društvu, jer mislim da se sve to zrcali u ovoj prividno artistskoj lirskoj kompoziciji, koja zacijelo nije mogla nastati u zrakopraznu prostoru, nego je mnogo toga moralo sudjelovati u Lucićevu činu stvaranja da bi mogao napisati takve strofe.

Njen savršen oblik, pjesnički jezik i cjelokupan ustroj toliko su bogati i zanimljivi da predstavljaju pravi izazov za stiliste, formaliste i strukturaliste, i svi bi oni nad ovim Lucićevim strofama mogli izvoditi

prave analitičke akrobacije. No ja nisam prijatelj takva postupka jer smatram da nas on vrlo često odvodi od bitnosti pjesničkog teksta, budući znamo da je forma odjeća, a smisao je duh i suština umjetnine. Zato mene prvenstveno zanima značenjska struktura pa ću o pjesmi govoriti prije svega s tog stanovšta, a njena izuzetna formalna i kompozicijska dotjeranost zanima me kao sredstvo koje daje snagu i vrijednost unutrašnjem duhu pjesme te ga čini dostojnim naše pažnje. Smatram naime da je njen savršeni oblik zato tu da bi dao uzvišeno obasjanje dubokom smislu ovih stihova. I možda je upravo ta blistava vanjština zavaravala ljude i priječila ih da vide ono što je unutra, ono što je Lucić zapravo htio iznijeti pred nas. A htio je iznijeti i pokazati ne samo svoju izražajnu i deskriptivnu vještinu nego i vrlo suptilno misaono i osjećajno bogatstvo svog duha. I za mene je ovdje vrijedno prije svega to duhovno bogatstvo, jer ono sadrži u sebi cijeli jedan svijet, vidljiv i nevidljiv, svijet vremena, podneblja, života, kulture i ljudskog sna u određenom povijesnom trenutku i u svevremenosti. Ta pjesma je svijest o svijetu, o ljepoti, o sadašnjosti, prolaznosti i vječnosti. Zato mi se eto hoće — dopalo se to nekom ili ne — da u toj pjesmi vidim sve ono što je sudjelovalo u njenu nastanku, sve što kroz nju mogu naslutiti i sve do čega me ona može dovesti, a što me dalje dovede, to bolje. Jer jedino tako, čini mi se, možemo sagledati njeno bogatstvo, njenu višeznačnost i njenu pravu vrijednost.

Spomenuo sam duh renesanse iz kojeg je potekla ova Lucićeva pjesma i eva nekoliko najbitnijih naznaka o tom izuzetnom i bogatom razdoblju evropske kulture. Spomenut ću letimično samo ono što se ogleda u ovoj pjesmi i što je najnužnije za njeno razumijevanje.

Kao što znamo, renesansa je značila posvemašnji duhovni, kulturni, estetski i etički preporod čovjeka na izmaku srednjega vijeka. Najednom se drugačijim očima počelo promatrati svijet oko sebe i u svemu su se počele otkrivati nove vrijednosti. Dok je ranije Bog b'io središte svega, u renesansi to je čovjek koji postaje svjestan sebe i hoće da bude tvorac vlastite sudbine. On dolazi do spoznaje da nije pogaženi i bezvrijedni crv zemaljski, kao što su ga stalno uvjerali, nego da nosi u sebi i iskru božanskog duha, da posjeduje svoju stvaralačku snagu, svoje unutrašnje i vanjsko bogatstvo. Zbog toga čovjek renesanse obraća punu pažnju sebi i svijetu oko sebe i primjećuje da je sve ispunjeno mnogim dobrima i neiscrpnom ljepotom kojom bi trebalo hraniti dušu i tijelo. A da bi ta hrana imala što puniji i uzvišeniji smisao, renesansni je čovjek morao

stvoriti svoja načela, svoju filozofiju, koja će mu biti oslonac i putokaz u življenju i osmišljavanju svijeta i života. Polazište za tu filozofiju pro našao je u antici, u drevnim pjesnicima i misl'ocima, posebno u Platonu, te u velikim stvaraocima srednjega vijeka. Tako su u prvi plan izbila tri osnovna filozofska i estetska principa: humanizam, neoplatonizam i petrarkizam. Odatle: ideal ljepote, koja postaje mjerilo svega, ideal savršenih oblika i savršene forme, u pjesništvu, slikarstvu i graditeljstvu, ideal čiste ljubavi koja je uzdignuta iznad stvarnosti, ideal sveopćeg sklada i unutrašnjeg spokoja, da čovjek živi u što potpunijoj suglasnosti sa samim sobom i sa svijetom oko sebe.

Tako je pojam ljepote uzdignut na najviši pijedestal i smatralo se da ona ima božansku moć u sebi. Ona izaziva duboka i lijepa osjećanja i predstavlja, kako kaže Bembo, »istinski odmor i lijek od jada i boljezni«. Posebna pažnja se posvećuje skladnosti ljudskog tijela, a na to ih upućuje prije svega antičko kiparstvo. Još od trubadura, a naročito od Petrarke i njegovih sljedbenika, iskristalizirao se pojam savršene ženske ljepote i gotovo do tančina se znalo kakvo što mora biti na ženi da bi udovoljila tom zamišljenom idealu. To je bilo, kako reče Firenzuola, »sabiranje pojedinih dijelova u jednu, najuzvišeniju ljepotu«, koju su slikari nastojali izraziti bojom, a pjesnici opisati riječima. Uz ljepotu, dakako, bila je vezana ljubav o kojoj su postojale cijele teorije. Najviše toga izložio je već spomenuti mletački pjesnik Pietro Bembo u svom spisu *Asolani* (1506). Po njemu, ljubav je kontemplativna želja za ljepotom koja je što je moguće više idealna, božanska i nezavisna u odnosu na zemaljsku stvarnost. Ljubav pokreće sve duhovne snage, ljepota je božanska i vječna, a pravi život se mora uklanjati svakoj strasti. Njegov je princip bio: »bellezza e castità« (ljepota i čistota). Tako je Bembo stvorio koncept platonске ljubavi, a oponašanje Petrarke propagirao je kao najvredniji način pjevanja. Bembove pjesme i teorije imale su širok odjek u svome vremenu pa ga je zacijelo i Lucić dobro poznao.

Iz tog divljenja i klanjanja pred ljepotom potekla je i težnja za građenjem savršenih oblika, u slikarstvu i poeziji, jer ako ćemo izraziti ideal ljepote to možemo postići jedino s pomoću lijepe forme. Toga se i Lucić dosljedno pridržavao. Tako se uvelike razvilo artistsičko osjećanje koje se iskazivalo u što savršenijim oblicima što je dovelo do pojma »umjetnosti zbog umjetnosti«. U svemu tome renesansni čovjek je težio za unutrašnjom ravnotežom, želio je naći potpun sklad u svojim željama

i osjećanjima, da njime vlada što potpuniji mir, bez trzaja i lomova. Tako jedan Polizianov stih glasi: »pace tranquilla senz' alcun affanno« (spokojnost tiha bez ikakva bola). Ali i renesansnog čovjeka, ma koliko njegova fasada bila skladna i otmjena, ipak su ga negdje u dubini razdirale nesigurnosti i sumnje, kao što se vidi, recimo, na licima Botticellijevih figura, koje su po vanjštini savršeno smirene i otmjene, a u svom izrazu zabrinute i tugaljive.

Pored toga, postojao je kult traženja sreće, individualne, religiozne i umjetničke, sklonost prema raskoši i uživanju, zbog spoznaje o kratkoći življenja. Nastojali su postići otmjenost duha i tijela, u ponašanju i ophođenju, u besprijekornu odijevanju, u uređenju stanova i perivoja. A to im je omogućavao procvat trgovine, promet dobara i ideja, naročito u Sredozemlju.

Zbog svega toga, u renesansnom čovjeku možda nije bilo takva oštra raskola ni takve pogruženosti kao u čovjeku našega vremena. Gledali su na svijet čistijim i vedrijim srcem, koje je imalo sposobnosti i otvorenosti da vidi i primi u sebe ljepotu svijeta i života. Ako je što narušavalo taj sklad između čovjeka i svijeta, čovjek je svjesno odbacivao ono što ga je moglo ojaditi, a tragao je za onim što ga je ispunjalo smirenjem i zadovoljstvom.

Ako sve to na našem području i nije bilo razvijeno do takva stupnja kao u Italiji, ipak je dah renesanse stizao i do naših obala, odražavajući se u načinu života, u književnosti, graditeljstvu i umjetnosti. Unatoč svim teškoćama i čestim oskudicama, naročito zbog turskih najezda, u našim primorskim i otočkim mjestima, pod mletačkom upravom, ipak nije se loše živjelo. Sva Dalmacija bila je prekrivena vinogradima, maslinama i drugim voćem, trgovalo se i privređivalo na razne načine. Hvar, kao tranzitna mletačka luka, kroz koju je prolazila gotovo sva roba na putu s istoka na zapad (i obratno), bio je u posebno povoljnu položaju. I dok čitamo Lucića, teško je ne prenijeti se duhom u njegovo vrijeme i sredinu, u kojoj su živjeli i stvarali on i njegovi suvremenici. Njihova djela nam kazuju da je u njima bilo nečega ozbiljna i dostojanstvena, i sve, u njima i oko njih, kao da je odisalo harmonijom i duševnom smirenošću. Živjeli su u blaženu podneblju, u kultiviranoj sredini, posjedovali su znanje i materijalna dobra: imali su svoje renesansne palače, ljetnikovce i perivoje, gdje su na miru mogli raditi, stjecati naobrazbu, razmišljati i stvarati. Njihova slika svijeta u takvim okolnostima morala

je biti slobodna i čista, bez ružnih prizora i naročitih opterećenja. Jedino je u takvu ambijentu mogla nastati *Jur nijedna na svit vila* i druge Lucićeve pjesme.

Hamibal Lucić je imao u sebi sve što se tražilo od pjesnika njegova vremena i to je pokazao u svom pjesničkom djelu. Prije svega, bio je vrlo naobražen čovjek, a naobrazbu je stekao dijelom u Hvaru, gdje je postojala humanistička škola, a dijelom u Italiji. Znao je talijanski i latinski i bio je dobro upućen u književna i kulturna zbivanja svoga vremena. Poznavao je i pjesnički i filozofski duh renesanse, petrarkizam i neoplatonizam, ideal ljepote i ideal forme. Pored toga, Lucić je čitao i čitao sve što se tada stvaralo u Dubrovniku i Dalmaciji. To se vidi, uz ostalo, i po njegovu jeziku koji teži stanovitom književnom standardu, pretežno dubrovačkoj štokavštini. U svakom slučaju, to je za ono doba prilično izgrađen i ujednačen književno-jezični izraz. A da je jezik za Lucića značio najvišu vrijednost i da mu je posvećivao veliku pažnju, svjedoči nam i činjenica da on, hvaleći Dubrovnik, najprije ističe da taj grad predstavlja »čast našega jezika«. Sve nam to kazuje da je riječ o pjesniku izrazite nadarenosti i pronicljivosti, koji je bio svjestan svog posla, koji je sve radio vrlo smisljeno i koji nije žalio truda u nastojanju da sebe oboruža svime što mu je bilo potrebno da bi mogao biti pravi majstor u stihu i rodnom jeziku. Sve u sve, bio je to vrlo rafiniran pjesnik koji ništa nije prepuštao slučaju. A da je bio takav to nam potvrđuju njegova gotovo majstorski izgrađena lirska i druga skladanja. Svoj profinjen ukus i mjeru pokazao je i u strogosti kojom je, u zrelim godinama, napravio izbor iz svoje lirike, kad je uklonio iz nje i uništio sve ono što je smatrao da nije cjelovito i doradeno.

Jur nijedna na svit vila jedina je od svih Lucićevih sačuvanih pjesama pisana osmercem. Nije nimalo čudno što se poslužio tim stihom, jer ga je često slušao u narodnim popijevkama, u pogrebnim tužaljka-ma, u crkvenim pjesmama i prikazanjima pa ga je zacijelo nosio u svom sluhu i dobro ga je osjećao. Ali, mogli bismo se upitati, nije li Lucić, pišući ovu pjesmu, bio svjestan da piše nešto izuzetno, nešto što će biti kruna svih njegovih traganja i nastojanja pa je za takvo ostvarenje izabrao osmerac kao nešto što će spontano izlaziti iz njega, što će odjeknuti zvonkije i prirodnije nego dvostruko rimovani dvanaesterac, jer je bliže našem jeziku i našem duhu.

Pored toga, *Jur nijedna na svit vila* je jedina pjesma u cjelokupnoj hrvatskoj poeziji napisana u tako rimovanoj i tako komponiranoj strofi

od osam stihova, u kojoj se prva dva stiha ponavljaju na kraju, ali u obrnutom slijedu. Na taj način strofa je zatvorena u čvrstu i zaokruženu organsku cjelinu, a toj čvrstini pridonosi i sistem rimovanja jer u svih osam stihova naizmjenično teku samo dvije rime. To strofi daje ujednačenu zvukovnu i glazbenu obojenost koja kao da prati njen unutrašnji smisao.

Mnogo puta sam se pitao odakle Luciću ta zaista neobična i divna strofa, tako zvonka i tako skladna u svojoj formalnoj i zvučnoj građi? Tražio sam je po svim poezijama romanskih naroda, ali je nigdje baš takvu nisam mogao naći. Ima osmeračkih oktava u talijanskoj, u španjolskoj, u katalonskoj i provansalskoj poeziji srednjega vijeka, ali sve su one koncipirane i rimovane drugačije nego u Lucića. Naročito su provansalski trubaduri bili veliki, katkada i vratolomni majstori u rimovanju, jer u njih se iznad svega cijenila formalna vještina. A znamo da je znatan broj trubadura djelovao u Italiji, bilo onih što su, kao bježunci, došli iz Provanse, bilo Talijana koji su prihvatili provansalski jezik i njihov način pjevanja. I sva je prilika da je Lucić poznao bar ponešto od njihovih djela, jer valjda nijedna od pjesama naše stare poezije, po svom duhu i obliku, nije toliko slična izvornoj provansalskoj lirici kao *Jur nijedna na svijt vila*. Da li je Lucić i oblik ove strofe pronašao kod nekog trubadurskog ili talijanskog pjesnika, teško je reći. Ako ju je sam smislio, onda je to za njega i za našu poeziju bio zaista izuzetan trenutak nadahnuća. Jer ta strofa ima svoju vrlo čvrstu strukturu, koliko u formalnoj dotjeranosti, toliko u unutrašnjem, smisaonom slijedu. Gotovo svaka od tih strofa u prvim stihovima iskazuje pojedine elemente ljepote, a u središnjim stihovima naglašeno je djelovanje tih elemenata na ljude, i to po neoplatonskim načelima da je ljepota utjeha i lijek za ljudsku dušu:

Svakomu je radost vela
kad ju dobro razuvidi ...

Človik tugu premda ima,
tuga mu se sva odvrne ...

Tere oči na nje meću
ki žalosti išću lika ... itd.

Pjesma je, kao što je poznato, besprijeckorno građena u pojedinostima i komponirana kao cjelina, i ne znam da li bismo nešto tako savršeno mogli naći u cjelokupnoj našoj staroj poeziji. Svaka strofa za sebe precizno je sazdana, a u svom slijedu logično i neusiljeno teku jedna iz druge i tako tvore čvrsto povezan niz, slijevajući se u skladno zaokruženi organizam pjesme. Lucić se doduše služi frazeologijom, slikama i usporedbama petrarkističke poezije svoga vremena, ali on sve to upotrebljava na svoj način, smisljeno i odmjereno. Od poznatih elemenata gradi svoju vlastitu građevinu kojoj udahnuje svoj osobni ton, različit od svih drugih tonova. A sve to je mogao napraviti samo izgrađen i profinjen pjesnik koji ima razvijen osjećaj za riječ, za muzikalnost, za sklad i za red, dakle za sve ono što se podrazumijeva kao visoko pjesničko umijeće.

Slikajući ljepotu jedne dame, Lucić kao da je bio svjestan obveze da i njegove kitice same po sebi moraju biti ogledalo ljepote, sklada i savršenstva; da moraju biti dostojne one slike koja je u njima sadržana. Drugim riječima: bio je svjestan da besprijeckornu ljepotu mora izraziti i naslikati u isto tako besprijeckornu pjesničkom jeziku i obliku i da jedino na taj način njegovo divljenje može imati pun smisao i punu vrijednost.

I to je zaista pjesma visokog udivljenja, dostojanstvena i otmjena, puna unutrašnjeg mira i ravnoteže. Sve je u njoj odmjereno i pritaeno, sve je izgovoreno s prividno hladnim mirom, bez jakih želja, bez trzaja i strasti. Sve je podvrgnuto uzvišenom idealu, ljepoti samoj, koju ne smijemo ničim okaljati ni oskvrnuti i koja je dostojna samo naše odanosti. Tek negdje iznutra, iz dubine, javlja se osjećaj pritaena straha zbog prolaznosti i zbog spoznaje da je smrtnu čovjeku ta uzvišena ljepota daleka i nedostižna, što Lucić još izrazitije naglašava u jednoj drugoj pjesmi:

Jer lipost toliku da ljubi, da grli,
ni dano človiku koji je umrli.

Nije on dakle pjevao običnu erotsku pjesmu o konkretnu objektu svojih želja, nego je pjevao svoj zamišljeni ideal i svoju čežnju za nedostižnim i uzvišenim. Jer Lucić je, kao što rekoah, bio naobražen i rafiniran stvaralac i koliko je dobro uočavao vanjske slike i oblike, toliko je jednako dobro vidio i pozadinu tih slika, a ta pozadina uvijek je složenija i bol-

nija od vanjštine. Vidio je dakle bljesak sadašnjosti, ali je osjećao i sjenu prolaznosti i odsjaj vječnosti.

I zato *Jur nijedna na svit vila* nije samo formalna i deskriptivna pjesnička tvorevina. Iako je u njoj opisana vizuelna, fizička ljepota, tu je i duboki metafizički smisao ljepote, konkretne i univerzalne, ljepote kao takve. To je dakle, kako bi rekao Plotin, »ljepota općenito, a ne samo nešto lijepo«. Kao u provansalskih trubadura, ovdje je uključena i neka vrsta erotske metafizike, a to je težnja čovjekova da kroz ovozemaljska i tjelesna uzbuđenja osjeti duhovno, možda čak i nebesko blaženstvo: da ga prizori ovog svijeta ponesu u tajanstvene visine. A to je ono za čim je težila renesansna filozofija: kroz ljepotu svijeta doseći i doživjeti univerzalnu ljepotu koja jedina na uzvišen način može zadovoljiti ljudski duh i podariti mu unutrašnji mir.

Već od prve strofe Lucić je zacrtao svoj ideal, uobličio ga u sebi i spoznao njegovu visoku vrijednost. Taj ideal je ljepota, jedna i jedinstvena, savršena i uzdignuta iznad svega običnoga i prosječnoga. U svome snu je zamislio savršenu ženu, oblikovanu po svim ondašnjim načelima o izuzetnoj skladnosti i u nju je usredotočio sliku uzvišenog ideala ljepote, koji je samo projiciran u besprijeekorne linije jedne žene. Ta žena ili vila skupila je u sebe sve hvale i vrline i s njom se nijedna druga ne može usporediti. Sve druge gospođe treba samo da joj iskazuju štovanje i da se poklone pred njenom gospoštijom. Ona je jedina dostojna da ju se slavi i da se pred njom izrazi divljenje. Sve njene osobine su gotovo vrhunaravne, jer eto, naprimjer, kad ona izusti slatku riječ, reklo bi se kao da mana s neba pada. Tu metafizičku moć ljepote Lucić izražava i u drugim svojim pjesmama. Tako kaže:

Lišcem veselila tamni bi pakal taj,
smihom otvorila nebo i svitli raj.

Ljepota dakle nosi u sebi i ljudske i andeoske osobine. Ona, kao takva, odnosi tugu i donosi radost onima koji je »dobro razuvide«, a to će reći: onima koji su kadri spoznati njen pravi smisao. A taj smisao je prije svega u duhovnoj, uzvišenoj vrijednosti ljepote. I zato k njoj hrle i obraćaju pažnju na nju oni »ki žalosti išću lika«.

Lucić, dakle, opisujući idealnu ženu, ne govori o njoj kao o nečem što je samo njegovo i za čim jedino on čezne. On samo jednom, u prvoj kitici, kaže da mu je ta vila zatravela srce, a onda kroz cijelu pjesmu

govori o njoj kao o objektu koji stoji kao izložak pred svima, kojoj se može diviti svatko tko obrati pažnju na nju i uvidi njen pravi smisao. Ne izražava samo svoj odnos prema točno određenoj osobi, ne govori u jednini nego u množini, pa je i to znak da on nije pjevao svoju intimnu ljubavnu pjesmu nego je izražavao svoje divljenje pred ljepotom kao općim idealom.

I kad Lucić u jednom trenutku uzdahne: Blažen tko je bude grlio, jer taj će živjeti sladak život i sunce neće žuriti da mu zapadne, onda time želi reći da onaj tko spozna takvu ljepotu, tko je primi u sebe i tko njome napoji svoj duh i svoja čula, taj će spoznati ljepotu života i osjetiti dah vječnosti, možda i dah besmrtnosti. Na drugome mjestu pjesnik veli:

Jer ako pribilo tve grlo zagrlilo
tvoj sluga, ma vilo, bit će neumrilo.

A kad se u posljednjoj strofi obrati molbom Bogu neka učini da ta ljepota ostane stanovita (trajna) i vječna, da je vrijeme ne uništi do kraja svijeta, jer bi bila velika grehota da se postara takva »lipost uzorita«, onda je tu izražena ona vječna ljudska bol zbog prolaznosti i duboka želja da ono što je uzvišeno i divno bude trajno i vječno, da apsolutna ljepota, kao najdostojnija hrana ljudskog duha, ostane svevremena, neprolazna i neuništiva. Jer što bi čovjek bez nje na ovome svijetu?

Tako je eto Lucić, u jednom čudesnom trenutku nadahnuća, u svom sunčanom Hvaru, kad mu je duh bio raspet između neba i zemlje, ispjevao svoju himnu, svoj pjesnički i ljudski credo, svoju duboku vjeru da u sadašnjosti i vječnosti, pred našim očima i u našem zanosu, postoje ljepote i vrijednosti zbog kojih vrijedi živjeti, stvarati i nadati se. Bez te renesansne vjere u snagu života i snagu ljepote, bez vjere u ideal neprolazna sjaja ne bi mogla nastati ova jedinstvena pjesma, koja je taj neprolazni sjaj na dostojan način potvrdila i sačuvala u sjajnosti svojih strofa.